

Sidste udkald for freden? – Veje til en bæredygtig fred?

Oplæg ved konference på Christiansborg 29. november 2024

Tak til FN-forbundet og Enhedslisten for at arrangere denne konference og tilbudt mig 8-10 minutter til at give mit perspektiv på temaet ”Sidste udkald for freden? – Veje til en bæredygtig fred?” Fortsat at sætte fokus på Palæstina er vigtigt og ikke mindre i en tid hvor ytringsfriheden på dette område er truet og forvrænget på forskellig vis.

Jeg har æren af at være første taler og vil tale ud fra et civilsamfundsperspektiv. Jeg har personligt og professionelt beskæftiget mig med Mellemøsten igennem mange år og jeg bliver ofte spurgt hvordan jeg kan holde det ud og om der er nogen løsning, noget håb for fred.

I sidste ende må jeg nok bekende, at for mig det har det med mit kristne udgangspunkt at gøre og den forbindelse jeg har til palæstinensere – ikke mindst de kristne, som, om end et mindretal, er en integreret del af det palæstinensiske samfund og kultur. Derfor må jeg ofte ty til hvad de siger om deres kontekst, hvad de forventer af os og hvor de henter håb fra.

Og netop håb er paradoksalt nok et nøgleord for mange af mine palæstinensiske venner – midt i fortvivlelsen. Hør blot hvad den tidligere katolske ærkebiskop af Jerusalem, Michel Sabbah, sammen med andre lokale kristne skrev i anledning af et års dagen for 7. oktober katastrofen:

“Efter et år med konstant krig forsøger vi som kristne og som borgere at finde det håb, der udspringer af vores tro. Men først må vi indrømme, at vi er udmattede, lammede af sorg og frygt. Hele regionen er grebet af en blodrus, der bliver ved med at eskalere og ikke skåner nogen. For øjnene af os bliver vores elskede hellige land og hele regionen lagt i ruiner.

Er det en religionskrig? Svaret er et rungende nej. Vi må aktivt vælge side, nemlig retfærdighedens og fredens, frihedens og lighedens side. Vi skal stå sammen med alle - muslimer, jøder og kristne - som ønsker at sætte en stopper for død og ødelæggelse.

Vores tro gør os til talsmænd for et land uden mure, uden diskrimination, et land med lighed og frihed for alle, for en fremtid, hvor vi lever sammen.

Vi finder først fred, når det palæstinensiske folks tragedie er bragt til ophør. Først da vil israelerne kunne nyde sikkerhed. Det internationale samfund må hjælpe os ved at anerkende, at den grundlæggende årsag til denne krig er fornægtelsen af det palæstinensiske folks ret til at leve frit og ligeværdigt i sit eget land.”

Jeg har endvidere lært meget om håb fra den lutherske præst i Betlehem, Mitri Raheb. Da han var i Danmark i marts i år og bl.a. talt ved Palæstinakonferencen her på Christiansborg d. 8. marts, var hans slogan "Hope is what we do" – "Håbet er det vi gør". Håb er ikke en passiv venten på fred og bedre tider, for så ser det nemlig sort ud for freden. Raheb blev præst i 1987 da den første intifada brød ud og har lige siden beskæftiget sig med hvordan han skulle forkynde i denne kontekst af besættelse og undertrykkelse. Mitri Raheb siger at han og vi må beskæftige os med konflikten's 'software' hvor andre tager sig af 'hardware'. Med andre ord: Vi må afsløre besættelsesmagtens mekanismer og den bagvedliggende ideologi og udfordre de ideologier f.eks. kristen zionisme, der understøtter den bosætter-kolonialistiske ideologi der ligger til grund for Israels handlen. Men handling består også i at skabe konkret håb: I Rahebs tilfælde bl.a. grundlæggelse af Palæstinas eneste universitet for kunst og kultur hvor 550 unge får mulighed for at udfolde deres personlighed, deres kreativitet og værdsætte og beskytte deres kultur og sidst, men ikke mindst, få sig et job efter endt uddannelse. Alle disse ting som besættelsesmagten ikke kan tage fra dem og som styrker dem i deres 'sumud' (standhaftighed) og ikke-voldelige, kreativ

modstand mod besættelsen. Noget tyder på, at der er unge i Palæstina der er på vej med at udtænke en ny politisk vision der kommer nedefra, fra folkets aspirationer, og ikke fra en forældet og korrump ledelse fra oven.

Hvis vi lytter til palæstinenserens udfordringer til os, og vender blikket mod os selv har vi flere muligheder for at fastholde et håb igennem handling ved at:

1. Insistere på, at det drejer sig om en politisk konflikt hvor vores eneste mulighed er at fastholde applikation af international lov og respektere FN, dets institutioner som UNRWA, ICJ og ICC. Det er desværre ikke nogen selvfølge når vi ser den offentlige debat og vores politikeres manglende vilje til handling. Men alternativet er kaos. Derfor er vi en gruppe med tidligere politikere (vi har lige hørt en af dem), akademikere, mediefolk, forfattere, tidligere FN ansatte samt kirkefolk der har dannet 'Mellemøstnetværket' Vi har det tilfælles, at vi gennem en årrække har rejst, boet og/eller arbejdet i Mellemøsten og derfor er dybt berørte af den nuværende situation i området. Vores mål med netværket er at fastholde et klart FN og international lov spor og at bidrage til en mere informeret offentlig debat om Israel/Palæstina i form af udgivelser, tematiske debatter og gennem foredrag. Derfor har vi i Mellemøstnetværket foreløbig lavet en "*Erklæring om Danmarks officielle politik vedrørende den igangværende krig i Mellemøsten og besættelsen af Vestbredden*" og en "*Erklæring om Israels forbydelse af UNRWA.*" Vi tror der bliver lyttet når vi indbyder til fortrolige debattmøder og når f.eks. Lars Lykke inviterede til et møde med medlemmer af netværket i sidste uge.

2. Støtte den folkelige mobilisering som den f.eks. udtrykker sig i mange danske byer hver eneste lørdag eftermiddag. Det er der god demokratisk tradition for når politikerne ikke handler som befolkningen ønsker det (jfr. meningsmåling foretaget af Puls48, der viser at 50-70 % af danskerne bakker op om humanitær hjælp, våbenhvile, stop for salg af våben, støtte til SA ved ICJ samt, forbud mod produkter fra israelske bosættelser samt anerkendelse af Palæstina).

Når vi – Betlehems Venner og KFUM&KFUK – har dannet 'Kirkefolk for Fred' er det for at bidrage til en bredde i denne folkelige bevægelse og et ønske om at modvirke den polarisering der ofte præger den offentlige debat.

3. Støtte og deltage i globale civilsamfundstiltag f.eks. den nye globale anti-apartheid kampagne initierede af bl.a. sydafrikanske kirkefolk der var førende i kampen mod apartheid, eller tankerne om et internationalt tribunal, som Richard Falk, FNs tidligere Special Rapporteur on Palestine, arbejder med.
4. Støtte humanitære og menneskerettigheds tiltag i Palæstina: Der er der masser af: I tilfældet Betlehems Venner Dar al Kalima University for Arts and Culture i Betlehem, som nu bl.a. har etableret on-line kurser for 1500 universitetsstuderende i Gaza i en række forskellige fag så de kan fuldføre en uddannelse.
5. Støtte konkrete BDS tiltag, herunder kræve, at vores egen regering sætter en stopper for handel med produkter fra bosættelser, at kommuner og pensionsfonde ikke investerer i virksomheder der har aktiviteter i bosættelserne; kræve at våbenhandel med Israel må

stoppe; forlange at ICC og ICJs domme må respekteres og implementeres fuldt ud.

Har jeg svaret på spørgsmålet om det er sidste udkald for freden?

I mit perspektiv er der aldrig et sidste udkald. Måske et sidste udkald for en to-statsløsning. Måske et sidste udkald for at Vesten kan spille en rolle i at løse konflikten. Det er en relevant politisk diskussion, som jeg tænker andre vil tage sig af. Men der findes ingen retfærdig politisk løsning uden at alle borgere 'mellem floden og havet' betragtes som ligestillet og med samme rettigheder. Og det hele er ikke blevet lettere af, at folk som den israelske historiker Ilan Pappé nu taler om Israel som en 'failed state', der i sine dødskræmper, der kan være frygteligt længe, trækker forfærdelig megen vold og lidelse med sig i købet.

Men i et overordnet – i mit tilfælde, kristent – perspektiv findes der ikke noget sidste udkald. Så har vi opgivet håbet og ladet befolkningen i Mellemøsten i stikken. Det må ikke ske! Og veje til en bæredygtig fred? Det mener og håber jeg, at nogle af de nævnte tiltag kan bidrage til.